

Borislav Bijelić: Naše teme – ogledi o prošlosti i sadašnjosti Đakova i Đakovštine

Muzej Đakovštine, Đakovo, 2002.

U hrvatskoj historiografskoj produkciji zavičajne knjige nisu novina. U ovoj mr. sc. Borislav Bijelić na vrlo zanimljiv način piše lokalnu povijest na način koji odudara od uobičajne shematizacije. Već na prvi pogled autor čitatelju otkriva pristup tematici i problematici. Naime, Bijelić u tekstu knjige ne analizira samo povijesna zbivanja u gradu Đakovu od najstarijih vremena do danas nego i probleme razvoja, obrađuje geografsku uvjetovanost Đakovštine na gospodarski i društveni razvoj i utjecaj politike na sveopća zbivanja. Autor se podjednako pozabavio i kulturnom, gospodarskom i vjerskom problematikom. Sve se to može lako uočiti pogledom u sadržaj ovog izdanja.

Sadržaj je podijeljen na dva dijela, i to: **STUDIJE** i **KRITIKE** koje su rezultat, kako je autor napisao u Predgovoru, "višegodišnjeg bavljenja, kako povijesnom, tako i kulturnom problematikom vezanom za grad Đakovo i Đakovštinu". Time je mr. sc. Bijelić odmah čitatelju jasno predočio raznolikost svog istraživanja.

Nakon Predgovora (6-7) autor počinje **STUDIJE** radom "Kroz prošlost i sadašnjost Đakova" (11-32) analizirajući geografski položaj Đakova unutar Đakovštine i slavonske ravni vodeći čitatelja kroz prapovijest, antiku, srednji i novi vijek sve do današnjih dana nastojeći da povijesne procese prikaže kroz društvena, kulturna, vjerska i druga zbivanja koja su se događala u Đakovu, ali i na ovim prostorima i koja su neminovno utjecala na razvoj tih procesa. U studiji pod naslovom "Od povijesnog do suvremenog grba Đakova" (33-53) autor se nakon kraćeg općenitog uvoda o grbovima stručno pozabavio opisom grba Đakova (i povijesnog i suvremenog) uvažavajući i komparirajući već istraženo u

postojećoj literaturi na tu temu. "Đakovo u projektima željezničkih pruga – s posebnim osvrtom na izgradnju pruge Osijek – Đakovo – Vrpolje" (54-96) autorov je doprinos u istraživanju gospodarske povijesti Slavonije. Istražujući razvoj željezničke mreže u drugoj polovici 19. stoljeća i u prvim godinama 20. stoljeća želio je, i uspio, prikazati slavonsko trgovište Đakovo u projektima željezničkih pruga s posebnim osvrtom na izgradnju željezničke pruge Osijek – Đakovo – Vrpolje. U radu je Bijelić odredio njeno značenje u razvoju suhozemnog prometa u cjelini, i to u razdoblju razvoja i širenja tržišta u Hrvatskoj kada je industrijalizacija – iako u skromnog opsegu – bila u tijeku, što se i odrazilo na razvoj trgovine i suhozemnog prometa, posebice željeznice. Kako su arhivska vrela za gospodarsku povijest Slavonije i za razdoblje od druge polovice 19. stoljeća do Prvog svjetskog rata nedovoljno istražena, hvale je vrijedan napor da se iz postojeće literature i arhivske građe obrade i prikažu nastojanja i postignuća poduzetničkih krugova i drugih činitelja oko pothvata ostvarenja izgradnje te, za Slavoniju, vrlo važne vicinalne željezničke mreže. Vrlo je zanimljiva i studija "Mihael Barić – Semeljčanin koji je zadužio hrvatsku kulturu" (97-102) u kojoj autor zagonetno i informativno iz zaborava otkriva izravne veze Slavonca Mihaela Barića s egipatskom mumijom u Arheološkom muzeju u Zagrebu i s njenim povojima koji predstavljaju najduži etruščanski tekst. Autor poglavlje STUDIJE završava radovima "Inicijativa za gradnju Srpske pravoslavne crkve u Đakovu 1888. – 1990." (103-124), "O nekim aspektima značenja govora Stjepana Radića u Vrpolju listopada 1924. godine" (125-166) i "Diskontinuirani kontinuitet Muzeja Đakovštine" (167-182).

U drugom dijelu knjige pod središnjim nazivom KRITIKE autor pod naslovom "Najnovije spoznaje o Nijemcima Đakova i Đakovštine" (185-190) kratko i sažeto kritički prikazuje istraživački i znanstveni rad Đakovčanina, povjesničara dr. sc. Vladimira Geigera osvrćući se na njegove knjige i brojne radove na tu temu. U Bijelićevim prikazima "Sto godina od rođenja Ljudevita (Branimira) Šestića" (191-196) i "Slavko Tomerlin – slikar Slavonije" (197-202) progovara prijekor ili kritika u pogledu zapostavljanja onih koji su ostavili traga u hrvatskoj kulturnoj baštini, a malo su, ili gotovo nikako, istraženi pa tako i poznati, ne samo u sredini iz koje su iznikli, nego i šire. "Značajniji povijesno - publicistički radovi o Đakovu i Đakovštini (1991.-1999.)" 203-224. tražili su od autora mnogo truda da bi široj čitalačkoj javnosti bibliografski objelodanio najznačajnije povijesno-publicističke radove na zadanu temu i time u potpunosti opravdao vrijednost objavljenih STUDIJA i KRITIKA u knjizi NAŠE TEME, OGLEDI O PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI ĐAKOVA I ĐAKOVŠTINE.

Dio STUDIJA i KRITIKA objavljenih u ovoj knjizi ranije je objavljen i poznat dijelu hrvatske (slavonske) javnosti što, međutim, ne umanjuje vrijednost

knjige. U cjelini knjiga otkriva autorov pristup na zadane teme ne samo sa stajališta povijesne znanosti, nego i s drugih stajališta o svojevrsnom interdisciplinarnom mikrohistorijskom istraživanju uobličenom u zavičajnu knjigu koja je svakako vrijedan doprinos hrvatskoj historiografiji.

Zlata Živaković - Kerže